

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
  - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
  - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
  - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
  - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 59 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

De Nederlanders en hun vakantiebestemmingen

- 1 **A**
- 2 **B**
- 3 **B**
- 4 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
– bejaarden
– zieken/gehandicapten
– mensen met een zeer laag inkomen
– door de kredietcrisis gedupeerden
- 5 **C**
- 6 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
– toegenomen welvaart
– toegenomen vrije tijd
– toegenomen mobiliteit
– de relatieve afstand is afgenomen
- 7 **maximumscore 2**
• 1 = onjuist	1
• 2 = juist	1
- 8 **maximumscore 2**
• winkels	1
• café-/restaurant-eigenaren/-exploitanten	1
- 9 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
– Er komt meer vervuiling.
– Er komt meer geluidsoverlast.

Vraag	Antwoord	Scores
10	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • 1 = auto • 4 = vliegtuig 	1 1
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het inchecken is korter • De trein komt tot in het centrum van een stad 	1 1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Ook goed gerekend mag worden: 'er zijn meer opstapplaatsen'.</i>	
12	maximumscore 2	
	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – De ouders willen een natuurvakantie en de dochters een strandvakantie. – De ouders willen een rustige omgeving en de dochters een omgeving met veel mogelijkheden voor vertier. – De ouders willen meer zelf doen en de dochters een meer verzorgde (luxe) vakantie. 	
	per juist antwoord	1
13	B	
14	B	
15	maximumscore 1	
	Voorbeelden van een juist antwoord zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – De reis vindt buiten de schoolvakantie plaats. – Voor een gezin met kinderen wordt de reis erg duur. 	
16	maximumscore 1	
	Voorbeelden van een juist argument zijn:	
	<ul style="list-style-type: none"> – De plaatselijke bevolking profiteert nauwelijks van deze vorm van toerisme. – Het cruiseschip gebruikt veel energie. – Er wordt geen gebruikgemaakt van plaatselijke producten. – Bij dit type vakantie wordt nogal wat verspild aan water, voedsel en energie. – Om bij het startpunt te komen moeten de toeristen vliegen / luchtvervuiling. 	
17	C	

Vraag	Antwoord	Scores
18	A	
19	C	
20	C	
21	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: – Tsjechië kent minder wintersportdrukte/wachttijden. – De prijzen voor reis- en verblijfkosten zijn in Tsjechië lager dan in Oostenrijk en Zwitserland.	
22	C	
23	maximumscore 2 1 = juist 2 = onjuist 3 = onjuist Indien drie antwoorden juist Indien twee antwoorden juist Indien één antwoord juist	 2 1 0

Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen

- 24 A
- 25 **maximumscore 1**
Ja, het duurt enige tijd voordat de sneeuw gesmolten is.

Opmerking
Als alleen 'Ja' wordt geantwoord levert dit geen punten op.
- 26 A
- 27 **maximumscore 1**
koelwater
- 28 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
– Kan gebruikt worden als overloopgebied.
– Voor het vormen van een zoetwatervoorraad.

Vraag	Antwoord	Scores
29	maximumscore 2 1 = juist 2 = onjuist 3 = onjuist	
	Indien drie antwoorden juist Indien twee antwoorden juist Indien één antwoord juist	2 1 0
30	A	
31	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • 1 (afvalwater te zuiveren) • 5 (regenwaterafvoer en rioolwaterafvoer van elkaar te scheiden) 	1 1
32	C	
33	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Meer hellingen gaan bebossen. – Het stroomgebied meer ruimte geven. – Meer natuurgebieden naast de rivieren maken. – Beken minder kanaliseren. – Minder bebouwde oppervlakten maken. 	
	per juist antwoord	1
34	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Auto's niet meer wassen. – Tuinen niet meer/minder sproeien. 	
35	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: <ul style="list-style-type: none"> – mogelijkheid tot het opwekken van hydro-elektriciteit – regulering van de waterafvoer – drinkwatervoorraad in het ervoor gelegen stuwmeer – betere irrigatiemogelijkheden 	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
<p>36 maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Waterbronnen zijn vervuild/onbruikbaar geworden. – Het voedsel raakt op door het verloren gaan van oogsten/landbouwgrond. – Het uitbreken van besmettelijke ziekten. – De medisch zorg is in dit soort gebieden vaak moeizaam. <p>per juist antwoord</p>		1
<p>37 maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – vervuiling – overmatige irrigatie – klimaatverandering/verdroging <p>per juist antwoord</p>		1
<p>38 maximumscore 1 Er werd veel water uit de rivieren Syr Darja en Amu Darja gehaald voor irrigatie.</p>		
<p>39 maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Door het zout dat overbleef na verdamping/verdroging. – Door de concentratie van bestrijdingsmiddelen die na verdamping achterbleef. – Door olie afkomstig van oude schepen. 		
<p>40 B</p>		
<p>41 maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het is een harde/rotsachtige bodem. – Het is een heet/droog gebied. – Het is een bergachtig gebied. 		
<p>42 maximumscore 1 Er is door een smal kanaal minder waterverlies, omdat de verdamping kleiner is.</p>		
<p>43 maximumscore 1 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – toename bevolking – toename welvaart – toename industrie 		

Vraag	Antwoord	Scores
44	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden van een juist antwoord bij de landbouw zijn: <ul style="list-style-type: none"> – het gebruik van bestrijdingsmiddelen – het gebruik van kunstmest • Voorbeelden van een juist antwoord bij de industrie zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Het lozen van chemische stoffen/koelwater. – Het lozen van zware metalen. – Het lozen van giftig proceswater. 	<p>1</p> <p>1</p>
45	maximumscore 2	
	<p>1 = een dorpsbewoner</p> <p>2 = een bouwkundige</p> <p>3 = een arme boer</p>	
	Indien drie antwoorden goed	2
	Indien twee antwoorden goed	1
	Indien één antwoord goed	0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

bron 1	Algemeen Dagblad, 25-6-2999
bron 2,3	Vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 4	vrij naar: CBS, 2008
bron 5	vrij naar: Algemeen Dagblad, 24-12-2008
bron 6	vrij naar: CBS, 2007
bron 7	vrij naar: Tratlás, Toeristisch Recreative Atlas, 2006
bron 9	vrij naar: Brochure Cruisetravel, 2008
bron 9	vrij naar: Reizen, september 2008
bron 10	Brochure Marokkaans Reisbureau, z.j.
bron 11	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 12	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 13	http://static.hsw.com.br/gif/snow-maker-3.jpg
bron 14	vrij naar: Praxis Geography, november 2008
bron 15	vrij naar: Algemeen Dagblad, 16-12-2008
bron 16	de Volkskrant, 27-9-2008
bron 17	vrij naar: De Grote Bos Atlas, 2007
bron 18	vrij naar: De Millenniumdoelen Atlas, 2000
bron 19	Metro, 24-11-2008
bron 20	vrij naar: De Stentor, 4-9-2008
bron 21	vrij naar: De Stentor, 21-4-2008
bron 22	Vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 23	tekst: vrij naar NRC Handelsblad, 30-8-2008 foto: DAG, 2-9-2008
bron 24	vrij naar: Spits, 21-3-2007
bron 25	vrij naar: De grote Bosatlas, 52e en 53e druk, 2003 en 2007
bron 26	vrij naar: de Volkskrant, 18-9-2008
bron 27	vrij naar: de Volkskrant, 11-11-2008
bron 28	vrij naar: de Volkskrant, 11-11-2008
bron 29	vrij naar: De Grote Bosatlas, 2007
bron 30	vrij naar: de Volkskrant, 13-11-2008
bron 31	vrij naar: Praxis Geographie, november 2008